

Förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism: Sammandrag av sektorspecifik riskbedömning – värdepappersföretag, fondbolag och förvaltare av alternativa investeringsfonder

Innehåll

1	Syftet med den sektorspecifika riskbedömningen samt tillämpningsområde	1
2	Upprättande av riskbedömningen	3
3	Riskbedömning och motiveringarna i den	5
3.1	Resultaten av den sektorspecifika riskbedömningen	5
3.2	Riskkategorier	7
3.2.1	Produkter och tjänster	7
3.2.2	Geografisk risk	7
3.2.3	Kundrisk	8
3.2.4	Distributionskanaler	8
3.3	Riskhanteringskategorier	9
3.3.1	Riskbaserat förhållningssätt	9
3.3.2	Organisering av verksamheten	9
3.3.3	Kundkontroll	10
3.3.4	Övervakning	10
4	Inriktning av tillsynen	11

1 Syftet med den sektorspecifika riskbedömningen samt tillämpningsområde

Den sektorspecifika riskbedömningen är Finansinspektionens bedömning av de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som riktar sig mot värdepappersföretag, fondbolag och förvaltare av alternativa investeringsfonder (nedan bolagen) på sektornivå. I Finansinspektionens [bedömning av de inneboende riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism](#) granskades de risker som hänför sig till olika sektorer på övergripande nivå och endast med avseende på de produkter och tjänster som sektorerna vanligtvis tillhandahåller. I den sektorspecifika riskbedömningen har man fördjupat sig i de produkter och tjänster som bolagen på kapitalmarknaden tillhandahåller samt i deras kunder, distributionskanaler och geografiska täckning. Dessutom har riskhanteringsmetoderna beaktats. Bedömningen görs på sektornivå, inte för enskilda företag under tillsyn.

Den sektorspecifika riskbedömningen styr Finansinspektionen att både inrikta tillsynsresurserna och att välja tillsynsåtgärderna riskbaserat. I enlighet med Europeiska bankmyndighetens (nedan EBA) riktlinjer

om riskbaserad tillsyn ska Finansinspektionen utarbeta en tillsynsstrategi för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, där riskbedömningar av olika sektorer som står under dess tillsyn är en central del. I tillsynsstrategin tas ställning till hur man reagerar på identifierade risker och vilka tillsynsåtgärder som riktas till olika företag under tillsyn.

Tillsynsstrategin fungerar å sin sida som underlag för mera detaljerade tillsynsplaner. De risker som identifierats i riskbedömningen och de svagheter som identifierats i riskhanteringsmetoderna styr Finansinspektionens tillsynsåtgärder inom sektorn. Den sektorspecifika riskbedömningen ger en övergripande bedömning av de risker som hänför sig till riskhanteringsmetoderna. Sålunda förutsätts alltid andra tillsynsmetoder för att verifiera att riskhanteringsmetoderna fungerar och att skyldigheterna enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017, nedan penningtvättslagen) fullgörs.

Riskbedömningen gäller följande rapporteringsskyldiga enligt penningtvättslagen:¹

- Värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster (747/2012) samt filialer till EES-värdepappersföretag och filialer till värdepappersföretag i tredjeländer (53 värdepappersföretag).
- Fondbolag enligt lagen om placeringsfonder (25 fondbolag).
- Förvaltare av alternativa investeringsfonder som enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) har beviljats auktorisation att fungera som AIF-förvaltare, och i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) avsedda registreringskyldiga AIF-förvaltare (sammanlagt 129 företag, inkluderande fondbolag som har auktorisation att fungera som AIF-förvaltare).

Rapporteringsskyldiga kontoförande institut enligt penningtvättslagen, fondernas förvaringsinstitut och värdepapperscentralen är inte föremål för denna sektorspecifika riskbedömning, eftersom de när riskbedömningen uppgjordes ännu inte hade rapporteringsskyldigheter vad gäller Finansinspektionens RA-rapportering². Inlåningsbanker och kreditinstitut får tillhandahålla investeringstjänster vid sidan av sin egen auktorisation (5 kap. 1 § 3 mom. i kreditinstitutslagen 610/2014). Investeringstjänster som dessa rapporteringsskyldiga tillhandahåller behandlas inte heller i den här sektorspecifika riskbedömningen.

I riskbedömningen har de rapporteringsskyldiga indelats i värdepappersföretag, fondbolag samt i förvaltare av alternativa investeringsfonder och registrerade AIF-förvaltare.

¹ Antalet bolag 31.12.2021

² Rapportering om riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism samt om riskkontroll.

2 Upprättande av riskbedömningen

När Finansinspektionen bedömer riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism används nedanstående skala, som motsvarar den skala som EBA använder. Det har fastställts riskpoäng som beskriver respektive nivå.

Risknivå	Riskpoäng som motsvarar risknivån
Synnerligen betydande	4
Betydande	3
Ganska betydande	2
Mindre betydande	1

Slutresultatet av den sektorspecifika riskbedömningen är den totala risknivån för sektorn och separat för värdepappersföretag, fondbolag och för AIF-förvaltare med auktorisation och registrerade AIF-förvaltare.

Den totala risken fastställs utifrån de risknivåer som fastslagits för olika riskkategorier och riskhanteringskategorier. I avsnitt 3.1 Resultaten av den sektorspecifika riskbedömningen behandlas de principer som iakttagits vid fastställandet av den totala risken närmare.

Som uppgiftskällor i riskbedömningen användes följande Finansinspektionens och Finlands Banks rapporter samt Finansinspektionens årsenkäter och register:

- Finansinspektionens RA-rapportering
- Finansinspektionens AIFMD-rapportering
- Finlands Banks SIRA-rapportering
- Finansinspektionens årsenkät om kapitalmarknaden
- Finansinspektionens register

Vid bedömningen av riskfaktorer och riskhanteringsmetoder har som källor använts EBAs och FATF:s publikationer samt nationella riskbedömningar om penningtvätt och finansiering av terrorism:

- [EBAs riktlinjer för riskfaktorer](#)
- [FATF RBA-Securities-Sector](#)
- [Bedömning av risken för penningtvätt och av finansiering av terrorism 2021](#)

I bedömningen utnyttjades även Finansinspektionens bedömning av de inneboende riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism och de rapporteringsskyldigas egna riskbedömningar. Relevant information har även fåtts av de institutsansvariga samt från auktorisations- och registreringsprocessen.

Bedömningen av risk- och riskhanteringskategoriernas risknivåer har sammanfattat genomförts enligt följande:

1) Riskkategori – produkter och tjänster

I Finansinspektionens bedömning av de inneboende riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism fastställdes den inneboende risken för penningtvätt vad gäller investeringstjänster (inkl. fonder) till nivån **ganska betydande** och den inneboende risken för finansiering av terrorism till nivån **mindre betydande**.

I den sektorspecifika riskbedömningen utreddes vilka produkter och tjänster som värdepappersföretagen, fondbolagen och AIF-förvaltarna tillhandahåller och vilken risk som är förknippad med produkterna och tjänsterna i fråga.

De produkter som tillhandahålls inom sektorn är de finansiella instrument som definieras i 1 kap. 14 § i lagen om investeringstjänster.

För varje finansiellt instrument utreddes och bedömdes följande ärenden:

- Hur likvitt är det finansiella instrumentet?
  - Vilken är investeringscykeln?
  - Hurdana är inlösningsegenskaperna?
- Är transaktioner med ett stort penningvärde tillåtna?
- Är det möjligt att överlåta och/eller pantsätta äganderätten?
- Kan det finansiella instrumentet säljas på eftermarknaden?
- Är det finansiella instrumentet komplext?
- Omfattas det finansiella instrumentet av investeringsgarantin?

De tjänster som tillhandahålls inom sektorn definieras i lagen om investeringstjänster, lagen om placeringsfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Tjänsterna bedömdes bland annat utifrån följande faktorer:

- Vilka finansiella instrument ingår i tjänsten?
- Är tjänsten en del av en uppdragskedja som involverar flera aktörer?
  - Vilken roll har de andra aktörerna?
- Är det i tjänsten möjligt att överföra tillgångar med tredjeparter?
  - Är det i tjänsten möjligt att kontrollera om den som betalar teckningen äger investeringsprodukten?
- Är det i tjänsten möjligt att få en bra helhetsbild av kunden och kundens verksamhet (bland annat möjligheten till monitorering)?

Som uppgiftskällor i bedömning användes Finansinspektionens RA- och AIFMD-rapporteringar, Finlands Banks SIRA-rapportering, Finansinspektionens årsenkäter om kapitalmarknaden och Finansinspektionens register.

2) Riskkategorier – geografisk risk, kunder och distributionskanaler

Utöver produkter och tjänster ska även riskfaktorer förknippade med kunder, geografiskt läge och distributionskanaler beaktas i riskbedömningen.

Som uppgiftskällor i bedömning av dessa riskfaktorer användes Finansinspektionens RA- och AIFMD-rapporteringar, Finlands Banks SIRA-rapportering, Finansinspektionens årsenkäter om kapitalmarknaden och Finansinspektionens register.

3) Riskhanteringskategorier

I riskbedömningen bedömdes utöver riskerna även metoderna för att hantera riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolagen rapporterade sina riskhanteringsmetoder till Finansinspektionen i RA-rapporteringen. Viktig information om de hanteringsmetoder som tillämpas erhöles också från auktorisations- och registreringsprocessen och från bolagens riskbedömningar.

3 Riskbedömning och motiveringarna i den

3.1 Resultaten av den sektorspecifika riskbedömningen

Finansinspektionen har bedömt att den totala risken för penningtvätt inom sektorn är **ganska betydande** och att risken för finansiering av terrorism är **mindre betydande**.

Riskerna för penningtvätt och för finansiering av terrorism har bedömts separat endast för de olika riskkategorierna. Metoderna för att hantera riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism har bedömts som en helhet, eftersom de är samstämmiga på en övergripande nivå.

Risken för penningtvätt eller för finansiering av terrorism kan inte helt elimineras med riskhanteringsmetoder. Riskkategoriernas risknivå har således getts större vikt än riskhanteringskategoriernas risknivå i bedömningen av den totala risken inom sektorn.

Den totala risken räknas utifrån riskkategoriernas och riskhanteringskategoriernas risknivåer (riskpoäng). För varje riskkategori och riskhanteringskategori fastställdes i riskbedömningen ett riskpoäng. Riskkategoriernas gemensamma risknivå utgörs av det avrundade vägda medeltalet av de olika riskkategoriernas riskpoäng. Riskhanteringskategoriernas gemensamma risknivå utgör det avrundade medeltalet av riskhanteringskategoriernas riskpoäng. Den totala risknivån utgör det avrundade vägda medeltalet av riskkategoriernas och riskhanteringskategoriernas riskpoäng.

Riskpoängen för de risknivåer som fastställts för riskkategorierna och riskhanteringskategorierna (1–4) presenteras i nedan stående tabell³:

³ Endast de bolag som har rapporterat uppgifter om antal har beaktats i tabellen

Penningtvätt

Riskkategorier	Värdepappersföretag (53 st.)	Fondbolag (23 st.)	AIF-förvaltare med auktorisering (19 st.)	Registrerade AIF-förvaltare (93 st.)
Produkter och tjänster	2	2	2	1
Geografiskt läge och betalningsrörelse	1	1	1	1
Kunder	2	2	2	2
Distributionskanaler	2	2	1	1
Riskkategoriernas risknivå:	2	2	2	1
Rikshanteringskategorier	Värdepappersföretag	Fondbolag	AIF-förvaltare med auktorisering	Registrerade AIF-förvaltare
Riskbaserat förhållningssätt	3	3	3	3
Organisering av verksamheten	2	2	1	2
Kundkontroll	2	2	2	3
Monitorering	3	2	3	3
Riskhanteringskategoriernas risknivå:	3	2	2	3
Total risknivå	2	2	2	2
Totalrisk, hela sektorn	2			

Finansiering av terrorism

Riskkategorier	Värdepappersföretag	Fondbolag	AIF-förvaltare med auktorisering	Registrerade AIF-förvaltare
Produkter och tjänster	1	1	1	1
Geografiskt läge och betalningsrörelse	1	1	1	1
Kunder	1	1	1	1
Distributionskanaler	2	2	1	1
Riskkategoriernas risknivå:	1	1	1	1
Rikshanteringskategorier	Värdepappersföretag	Fondbolag	AIF-förvaltare med auktorisering	Registrerade AIF-förvaltare
Riskbaserat förhållningssätt	3	3	3	3
Organisering av verksamheten	2	2	1	2
Kundkontroll	2	2	2	3
Monitorering	3	2	3	3
Riskhanteringskategoriernas risknivå:	3	2	2	3
Total risknivå	2	1	1	2
Total risknivå, hela sektorn	1			

Mindre betydande = 1, Ganska betydande = 2, Betydande = 3, Synnerligen betydande = 4

Nedan i avsnitten 3.2 och 3.3 behandlas motiveringarna till risknivån för respektive kategori närmare på allmän nivå.

3.2 Riskkategorier

3.2.1 Produkter och tjänster

De produkter och tjänster som tillhandahålls är avgörande för vilken risken är för att sektorn eller en enskild aktör ska bli utnyttjad för penningtvätt eller för finansiering av terrorism. På grund av det fick risknivån för produkter och tjänster större vikt då den gemensamma risknivån för alla riskkategorier fastställdes.

Med tanke på risken för finansiering av penningtvätt beror de största skillnaderna mellan olika finansiella instrument på investeringscykeln och inlösningsmöjligheterna. Även vid bedömningen av risken för att tjänster ska utnyttjas för penningtvätt framhävs riskerna förknippade med de finansiella instrument som tillhandahålls och används.

Som en sammanfattning kan det konstateras att finansiella instrument som är föremål för daglig offentlig handel är förknippade med en förhöjd risk för penningtvätt, eftersom de kan lösas in enkelt och snabbt. Även förmedling och genomförande av order samt kapitalförvaltning är förknippade med en förhöjd risk att bli utnyttjade för penningtvätt. I fråga om dessa tjänster ökar risken bland annat om betalaren eller betalningsmottagaren inte kan identifieras samt i situationer där tjänsten utgörs av en uppdragskedja som består av flera uppdragsgivare, varvid det är svårare att upptäcka ovanliga transaktioner. Därtill ökas risken om det är svårt att få en tillförlitlig helhetsbild av varifrån kundens medel härstammar.

Enligt Finansinspektionens bedömning av inneboende risker har en förhöjd inneboende risk för finansiering av terrorism nära samband med produkter och tjänster som kan förvaras så att medlen vid behov enkelt och snabbt kan överföras från en person till en annan eller från en tjänst till en annan. Särskilt stor är risken i anslutning till produkter och tjänster som möjliggör gränsöverskridande överföringar nästan i realtid och där medlen kan lyftas kontant. Med tanke på risken för finansiering av terrorism kan risken även vara förhöjd för sådana produkter och tjänster som utnyttjas för medelsinsamlingar. Den ovan beskrivna risken för finansiering av terrorism i anslutning till produkter och tjänster var inte förhöjd inom sektorn.

3.2.2 Geografisk risk

Vid bedömningen av den geografiska risken beaktades bland annat var tjänsterna tillhandahålls och vilka geografiska områden som betalningsrörelsen omfattar. Risken förknippad med geografiskt läge är beroende av var bolagens filialer, dotterbolag, ombud och distributörer är placerade samt huruvida bolaget tillhandahåller gränsöverskridande tjänster.

Faktorer som höjer risken är länder utanför EES och framför allt högriskländer⁴.

Bolagen har endast enskilda dotterbolag, distributörer och ombud utanför EES-området. Bolagen tillhandahåller en del gränsöverskridande tjänster utanför EES-området, till exempel till Storbritannien.

⁴ High risk and other monitored jurisdiction-länder enligt FATF samt de länder som EU-kommissionen fastställer som högriskländer. FATF:s förteckning: <http://www.fatf-gafi.org/countries/#high-risk> Europeiska kommissionens lista: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/anti-money-laundering-and-counter-terror-financing-terrorism/eu-policy-high-risk-third-countries_en

Fastän bestämmelserna om åtgärder för kundkontroll i penningtvättslagen inte i sig direkt gäller de investeringsobjekt som de rapporteringsskyldiga tillhandahåller, är det bra att observera att också investeringsobjekten kan vara förknippade med en förhöjd risk för penningtvätt och finansiering av terrorism eller en risk för bristande efterlevnad av sanktionsreglering. Framför allt kan risken vara förhöjd om investeringsobjekten finns i högriskländer.

3.2.3 Kundrisk

Vid bedömningen av kundrisken beaktades bland annat i vilken grad aktörerna har kundrelationer med personer i politiskt utsatt ställning (PEP) eller med andra högriskkunder, utländska kunder eller kunder som har ett samband med länder utanför EES-området. Bolagen har i viss mån ovan nämnda kundgrupper.

Antalet högriskkunder som bolagen rapporterat jämfördes också med antalet kapitalförvaltningskunder, icke-professionella/professionella kunder och antalet kunder som verkar inom vissa högriskbranscher. Det kontrollerades även på bolagens webbplatser för vilka kunder bolagen tillhandahåller produkter och tjänster.

Enligt de uppgifter som fåtts via RA-rapporteringen finns det skillnader mellan bolagen vad gäller mängden kundrelationer som de klassificerat som högrisk. Utifrån bolagens riskbedömningar kan det konstateras att en låg mängd högriskkunder i vissa bolag kan bero på att bolagen inte har lämpliga förfaranden för att identifiera högriskkunder.

Enligt den nationella riskbedömningen kan finansiering av terrorism ansluta sig till exempel till personer som verkar i eller återvänder från konfliktområden samt till enskilda personer eller smågrupper som stöder en radikal islamistisk eller högerextremistisk ideologi. Utifrån analyserade uppgifter finns det emellertid inga tecken på att risken i anslutning till sådana personer eller persongrupper skulle vara förhöjd vad gäller kundbeståndet inom sektorn.

3.2.4 Distributionskanaler

Bolagen har ett varierande antal fysiska serviceställen. Identifiering på distans används mest i värdepappersföretag och fondbolag. Bolagen har rapporterat om att de i huvudsak använder en stark elektronisk autentiseringsmetod vid identifiering på distans.

Risken för penningtvätt och finansiering av terrorism ökar då distributionskedjan blir mer komplex och aktörerna har svårt att övervaka kundens transaktioner. Om bolagen endast kan se en del av transaktionskedjan, har de svårt att förstå kundens verksamhet. Om distributionskanalen finns inom jurisdiktionsområden med en förhöjd risk för penningtvätt och finansiering av terrorism, ökar också svårigheterna att övervaka transaktionerna.

Bolagen använder ombud och distributörer i varierande grad. Bolagens ombud och distributörer övervakas antingen av Finansinspektionen eller av tillsynsmyndigheten i en annan stat eller så har de åtminstone registrerat sig hos myndigheten i fråga. Samtliga är inte rapporteringsskyldiga enligt penningtvättslagen. Alla aktörer i distributionskedjan har emellertid en välreglerad egen roll.

Bolagen rapporterar inte om att de har distributörer eller ombud i högriskländer och andelen utanför EES är också mycket liten.

3.3 Riskhanteringskategorier

Syftet med avsnittet om riskhanteringsmetoder är att skapa en uppfattning om på vilken nivå riskhanteringsmetoderna som gäller penningtvätt och finansiering av terrorism är inom sektorn.

Som uppgiftskälla för bedömningen av riskhanteringsmetoderna användes de uppgifter som bolagen själva uppgett i RA-rapporteringen. I bedömningen användes därtill Finansinspektionens experter, bolagens egna riskbedömningar samt uppgifter från auktorisations- och registreringsprocesserna.

3.3.1 Riskbaserat förhållningssätt

Med ett riskbaserat förhållningssätt avses att bolagen identifierar, bedömer och förstår de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som de exponeras för och att de fastställer tillräckliga riskhanteringsmetoder för dessa. En riskbaserad bedömning inverkar även på kundkontrollåtgärderna och de tvivelaktiga transaktioner som observeras i monitoreringen.

Utifrån svaren i RA-rapporteringen, de uppgifter som fåtts från auktorisations- och registreringsprocessen och bolagens egna riskbedömningar kan det konstateras att verksamheten är inte tillräckligt riskbaserad.

Som brister observerades bland annat att bolagen i sina riskbedömningar inte bedömt alla de delområden som förutsätts i lagen. Produkter och tjänster har inte bedömts med den noggrannhet som är nödvändig för att eventuella riskfaktorer ska kunna identifieras och hanteringsmetoder fastställas. Ett exempel på en bristfällig riskbedömning är att koncernbolagen endast har en gemensam riskbedömning, fastän bolagens kunder, tjänster och produkter skiljer sig från varandra.

I bolagens egna riskbedömningar ska de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som ansluter sig till kunder, länder och geografiska områden, produkter och tjänster samt distributionskanaler och teknologier identifieras i bolagets verksamhet. Riskernas inverkan ska bedömas, använda riskhanteringsmetoder beskrivas och riskhanteringsmetodernas inverkan på riskfaktorerna ska också bedömas. Riskbedömningen ska innehålla en motiverad bedömning av den återstående risken och huruvida den återstående risken motsvarar en godtagbar risktagningsnivå eller om bolaget bör vidta nödvändiga riskreducerande åtgärder. Även sambandet med verksamhetsprinciperna för kundkontroll ska framgå av riskbedömningen.

3.3.2 Organisering av verksamheten

Vid bedömningen av hur verksamheten är organiserad fästes uppmärksamhet vid huruvida det finns funktioner för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism på det sätt som lagen förutsätter och hur de fungerar i praktiken.

Det fanns en del brister i bolagen bland annat vad gäller utnämningen av ansvarspersoner.

3.3.3 Kundkontroll

Bedömningen som gäller kundkontroll fokuserar på hur förpliktelseerna som gäller kundkontroll uppfylls. Bedömningen påverkas av huruvida bolagen har ordnat processerna för kundkontroll på det sätt som lagen förutsätter (bl.a. skärpta åtgärder för kundkontroll och förfarandena i anslutning därtill) och för hur förpliktelseerna fullgörs i praktiken. I bedömningen användes både svaren i RA-rapporteringen och uppgifter som fås från auktorisations- och registreringsprocessen.

I auktorisations- och registreringsprocessen observerades att bolagen ofta felaktigt föreställer sig att enbart en kopia av identitetsbeviset som kunden lämnar in räcker till för att bekräfta kundens eller kundens representants identitet.

Även utredningen av medlens ursprung och särskilt inhämtandet av tilläggsutredningar i anslutning till dem visade på brister. Enligt EBAs riktlinjer om riskfaktorer gör den kundansvarigas nära kontakter med kunden det lättare att samla in information som ger en mer fullständig bild av syftet med och arten av kundens verksamhet. Enligt EBA kan nära kontakter emellertid också leda till intressekonflikter, så att företagets ansträngningar att hantera risken för ekonomisk brottslighet motverkas. Ovan nämnda risk kan visa sig i att det faktiska ägandet eller medlens ursprung inte utreds.

Utläggning på entreprenad eller användning av en tredje part i olika uppgifter för kundkontroll kan effektivisera verksamheten och vara kundvänligt. Bolagen kan emellertid inte genom avtalsförhållanden frigöra sig från sitt ansvar att fullfölja de skyldigheter som ställs på dem i penningtvättslagen. Utifrån iakttagelserna i bolagens riskbedömningar och auktorisations- och registreringsprocessen kan det konstateras att ansvar och arbetsfördelning i uppgifterna för kundkontroll (tredje part/utläggning, bolag/ombud/distributör som hör till koncernen) inte alltid är tydliga i bolagen. Då ansvar och arbetsfördelning inte klart har definierats, ökar risken för penningtvätt och finansiering av terrorism.

3.3.4 Övervakning

I det avsnitt som gäller övervakning bedömdes hur den fortlöpande uppföljningen av kunder har ordnats. Vid bedömningen av övervakning fästes uppmärksamhet också vid i vilken mån bolagen internt rapporterar om tvivelaktiga transaktioner och i vilken mån de rapporterar till Centralen för utredning av penningtvätt.

Då det gäller investeringstjänster är det väsentliga att utreda medlens ursprung och att förstå kundens verksamhet. Således är övervakningen av transaktioner, kundmedelskonton och kundens beteende samt verifiering av uppgifterna vid ovanliga och tvivelaktiga händelser en viktig riskhanteringsmetod.

Eventuella misstankar om marknadsmissbruk kan även tyda på penningtvätt.

Utifrån svaren på bolagens RA-rapportering finns det brister i övervakningen då det gäller att upptäcka tvivelaktiga transaktioner.

Bolagen har endast i liten skala gjort interna anmälningar eller anmält ovanliga/tvivelaktiga transaktioner till Centralen för utredning av penningtvätt.

4 Inriktning av tillsynen

Utifrån den sektorspecifika riskbedömningen kommer tyngdpunkten inom tillsynen att riktas på övervakningen av riskhanteringsmetoderna och särskilt på hur väl bolagens riskbedömningar beskriver de faktiska riskerna i verksamheten och hur de inverkar på riskhanteringen.

Det finns även skäl att utveckla övervakningen av kundernas transaktioner. Särskilt de bolag som har en snabb transaktionscykel och där de produkter som tillhandahålls medför en förhöjd risk för penningtvätt och finansiering av terrorism, ska i en klart större utsträckning än för närvarande bedriva en fortlöpande övervakning av sina kunder.